

PROKURORŲ ETIKOS KOMISIJA

IŠVADA DĖL PROKURORO VEIKSMŲ

2025-11-11 Nr. 1.6.-11
Vilnius

Prokurorų etikos komisija (toliau – Komisija) 2025 m. spalio 23 d. posėdyje, vykusiame Lietuvos Respublikos generalinėje prokuratūroje, dalyvaujant Komisijos pirmininkui Raimondui Petrauskui, Komisijos nariams Mantui Jurkėnui, Ingai Grigienei, Aurelijui Navickui, Liutaurui Rudzevičiui, Rokui Uscilai, sekretoriaujant Agnei Pranckevičiūtei, išnagrinėjusi pareiškėjos 2025 m. birželio 3 d. kreipimąsi ir pareiškėjo 2025 m. rugsėjo 19 d. kreipimąsi dėl prokuroro galimai neetiško elgesio,

n u s t a t ė:

1. Pareiškėja kreipimesi nurodė, kad 2019 m. birželio mėn. prokuroras Lietuvos sporto universitete (toliau – LSU) apgynė edukologijos mokslo krypties daktaro disertaciją. Taip pat nurodė, kad Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus 2020 m. kovo 13 d. sprendimu Nr. SP-4 (toliau – sprendimas Nr. SP-4) buvo nustatyta, kad prokuroras pažeidė akademinę etiką. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2023 m. atmetė prokuroro skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimo (prokuroras skundė Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos (toliau – Kontrolieriaus tarnyba) sprendimą dėl pažeistos akademinės etikos). 2023 m. gruodžio 13 d. raštu Nr. 01-09-266 LSU informavo Kontrolieriaus tarnybą apie tai, kad 2023 m. gruodžio 13 d. LSU Akademinės etikos komisija, atsižvelgusi į Kontrolieriaus tarnybos 2023 m. gruodžio 6 d. raštą Nr. S-188 „Dėl informacijos pateikimo“, patikslino datą, kada bus parengtas ir paskelbtas prokuroro disertacijos priedas, paaiškinantis sprendime Nr. SP-4 nurodytus citavimo netikslumus, ir nurodė, kaip bus užtikrinta akademinės etikos principus atitinkanti parengto dokumento kokybė. LSU Akademinės etikos komisija nutarė, kad, vadovaujantis esama doktorantų atestavimo (KTU, LSU, VU Edukologijos mokslo krypties mokslo doktorantūros atnaujinto reglamento [Doktorantūros komiteto posėdžio protokolo Nr. 8, 2023-11-23] punktas V.60) bei daktaro disertacijos gynimo eksternu dokumentų tvarkymo (KTU, LSU, VU Edukologijos mokslo krypties mokslo doktorantūros atnaujinto reglamento [Doktorantūros komiteto posėdžio protokolo Nr. 8, 2023-11-23] punktas IX.107) praktika, prokuroro daktaro disertacijos citavimo netikslumai taisytini tris mėnesius nuo komisijos sprendimo priėmimo datos.

Pareiškėja pažymėjo, kad prokuroras iki šiol LSU nepateikė pataisytos disertacijos. Taip pat nurodė, kad prokuroras į Kontrolieriaus tarnybą 2019–2025 m. Kontrolieriaus tarnybos veiklos klausimais ir dėl jo atžvilgiu atlikto tyrimo kreipėsi 79 kartus. Atsižvelgdama į tai pareiškėja prašo nustatyti, ar prokuroras nepažeidė Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodekse (toliau – Kodeksas) nustatytų padarumo, sąžiningumo ir pavyzdingumo reikalavimų. Kartu su kreipimusi pareiškėja pateikė reikšmingų dokumentų kopijas.

2. Prokuroras Komisijai pateiktame 2025 m. birželio 25 d. paaiškinime dėl pareiškėjos kreipimesi nurodytų aplinkybių pateikė savo poziciją dėl disertacijos taisymo ir nurodė, kad:

2.1. sprendimu Nr. SP-4 (paremtas dirbtiniu intelektu PlagScan) jis pripažintas pažeidęs akademinę etiką dėl neetiškai cituotų kai kurių sakinių ir toks sprendimas paskelbtas Kontrolieriaus

tarnybos interneto svetainėje. Pažymėjo, kad patyrė su tuo susijusias teises sankcijas – pažeidimo pripažinimą;

2.2. sprendimu Nr. SP-4 nėra nustatyta jokių pareigų ar įpareigojimų, išskyrus abstraktaus pobūdžio rekomendaciją doktorantūros studijas vykdžiusiam universitetui imtis priemonių, kad būtų pašalinti akademinės etikos pažeidimai disertacijoje, ir jų priežastys, tačiau tokioje rekomendacijoje nenurodyti nei priemonės, nei būdai, kaip tai daroma. Dėl to geranoriškai pats galvojo ir siūlė disertacijos priedo, paaiškinančio citavimo ypatumus, rengimą, kai jokie teisės aktai to nenumato, nėra duomenų apie jokią panašią praktiką jokiame bakalauro, magistro baigiamajame darbe ar disertacijoje;

2.3. iki šiol priedas nebuvo parengtas dėl įvairių objektyvių priežasčių, susijusių su nereglamentuotais dalykais ir kazusine situacija (apie tai toliau):

2.3.1. 2024 m. sausio 10 d. jis kreipėsi į Kontrolieriaus tarnybą, prašydamas kaip galima greičiau sudaryti sąlygas naudotis tekstų sutapčių programa PlagScan, t. y. suteikti (išduoti) prieigą prie tekstų sutapčių programos PlagScan, kuri šiais laikais jau vadinama ir laikoma dirbtiniu intelektu;

2.3.2. laikinasis akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius 2024 m. vasario 28 d. raštu Nr. S-28 informavo, kad šiuo metu Kontrolieriaus tarnyba jau nėra įsigijusi programos PlagScan ir neturi galimybės sudaryti sąlygas naudotis tekstų sutapčių programa PlagScan – suteikti (išduoti) prieigą prie minėto dirbtinio intelekto, o kontrolierė dar 2021 m. lapkričio 3 d. raštu Nr. S-333 atsisakė suteikti (išduoti) prieigą prie dirbtinio intelekto PlagScan, motyvuodama tuo, kad prokuroras nenurodė pagrindo ir nepateikė tyrėjo statusą patvirtinančių duomenų (buvimą Lietuvos Respublikos akademinės bendruomenės nariu). Kontrolierius anuomet nenurodė, koks teisės norminis aktas draudė suteikti prieigą (galimybę naudotis) prie dirbtinio intelekto PlagScan;

2.3.3. 2024 m. vasario 26 d. jis kreipėsi į Konstitucinį Teismą, prašydamas pripažinti, kad Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje (2016 m. birželio 29 d. įstatymo Nr. XII-2534 redakcija su vėlesniu pakeitimu 2021 m. birželio 29 d. įstatymu Nr. XIV-449) nesureguliuavus santykių tiek, kiek jie nustatytų, kas yra akademinės etikos pažeidimas, o pati akademinės etikos definicija būtų apibrėžta aiškiai, konkrečiai ir nesudarytų prielaidų ją aiškinti plačiau ir skirtingai Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų institucijose, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintiems konstituciniams teisinės valstybės, atsakingo valdymo principams, Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 daliai;

2.3.4. Konstitucinis Teismas 2024 m. balandžio 3 d. sprendimu atsisakė nagrinėti šį prašymą;

2.3.5. LSU iniciatyva Kontrolieriaus tarnybos darbuotoja 2024 m. gegužės 7 d. LSU akademinė bendruomenė vedė seminarą tema „Kaip cituoti, kad neplagijuoti“. Šio seminaro metu LSU bendruomenė buvo supažindinta su plagiato tipais, būdais, kaip galima jo išvengti, daug dėmesio skirta vaizdų plagiatui. Seminaro dalyviai domėjosi saviplagiato problema, sutapčių tikrinimo programa, dirbtinio intelekto sukurtais vaizdais ir kt. Seminare dalyvavo apie 60 dalyvių. Šio seminaro metu darbuotoja nurodė, kad jai žinoma sprendime Nr. SP-4 nurodytos paskirų iš konteksto paimtų sakinių savicitavimo problema, tačiau viešai pripažino problemos nesuprantanti, nors seminare, be kita ko, buvo aptariamas jo pažeidimo atvejis: seminaras buvo organizuotas, siekiant idealiai laikytis etiško citavimo standartų ir pažeidimų prevencijos, be kita ko, siekiant padėti rengti priedą; seminaras buvo savanoriškas, jo motyvai buvo per savišvietą, per tobulėjimą siekti išvengti galimų pažeidimų dėl neetiško citavimo, be kita ko, siekiant padėti rengti priedą; 2024 m. rugpjūčio 5 d. kreipėsi į Europos Žmogaus Teisių Teismą, bet jo petiją pripažino nepriimtina;

2.4. dalį paaiškinimų jau yra paskelbęs viešai Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo interneto svetainėje:

2.4.1. Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas 2021 m. kovo 7 d. paskelbė jo pirmąją kritinę publikaciją „Aiškinamojo akademinio sąžiningumo terminų žodyno

recenzija”, kurioje pradėjo mokslinę diskusiją dėl jam Kontrolieriaus taikyto paminėtojo žodyno ir pagarsino Kontrolieriaus tarnybos sisteminės problemas – Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas kreipėsi į atsakingas institucijas;

2.4.2. už aukštąjį mokslą atsakinga ministrė Jurgita Šiugždinienė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2021 m. kovo 26 d. raštu Nr. SR-1199 išreiškė oficialią nuomonę, kad Kontrolieriaus tarnybos galimi veiklos nesklandumai, išdėstyti Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo 2021 m. kovo 7 d. kreipimesi Nr. 21-5, turėtų būti įvertinti atliekant tyrimą, giliau išsiaiškinant kylančias problemas. Deja, iki šiol jokie tyrimai nebuvo atlikti, apie tai nediskutuojama, nėra jokių viešų oficialių paaiškinimų šiais klausimais, problemos nebuvo sprendžiamos;

2.4.3. 2022 m. gegužės 3 d. buvo publikuota jo studija apie Kontrolieriaus tarnybos naudotą dirbtinį intelektą PlagScan;

2.4.4. 2022 m. lapkričio 19 d. buvo publikuota jo studija „Sutaptys vs. plagiatas: akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus versijos ir antiversijos“, kurioje aptariami dirbtinio intelekto PlagScan neatsakingo veikimo ypatumai;

2.5. yra susidūręs su reiškiniu, kurio prigimtis labai įmantri (s sofistifikuota) dirbtinio intelekto PlagScan pagrindu ir kuri neturi tiesioginio empirinio (tyrimais ar praktika pagrįsto) apčiuopiamumo. Faktiškai dirbtinio intelekto PlagScan pagrindu atskirų kūrinių sakinių cituotojams yra sukurta sakinio citatos autoriaus autorystė (pavyzdžiui, cituojant Niutono dėsnį ir nurodant tik Niutoną kaip autorių gali būti nepakankama, jei programa PlagScan nustatys, kad kažkas iki tol yra pacitavęs Niutono dėsnį. Tai reiškia, kad prie Niutono kaip autoriaus reikia cituoti ir visus kitus jį pacitavusius asmenis, kuriems šiuo metu yra suteiktas dar ir Niutono dėsnio citatos autoriaus statusas);

2.6. nors konstruktyviai ir geranoriškai stengiasi rasti išeitį iš susidariusios situacijos, tačiau net ir po konsultacijų su įvairiais akademinio elito atstovais, kurių tapatybės atskleisti neturi įgaliojimų, tapo ryški mokslinė problema, o kartu ir nebeaišku, kuo ir kaip vadovautis rengiant disertacijos priedą, paaiškinantį sprendime Nr. SP-4 nurodytus citavimo ypatumus, – darbas sustojo, tačiau ketinimas tai atlikti liko, bet yra iki galo neįgyvendintas. Šiuo klausimu bendradarbiauja įvairiomis formomis su LSU, kuris palaiko ryšį su Kontrolieriaus tarnyba;

2.7. taip pat nėra duomenų, jog:

2.7.1. Kontrolieriaus tarnyba buvo parengusi ar publikavusi, davusi kokią nors dalijamąją medžiagą apie savo mokymus ar seminarus citavimo aiškinimo klausimais, nekalbant jau apie paskelbtą ar publikuotą bet kokią metodinę medžiagą citavimo aiškinimo klausimais. Kontrolieriaus tarnyba nepateikė jokios metodinės medžiaga, pagal kurią rengia ir veda seminarus ar mokymus citavimo aiškinimo klausimais;

2.7.2. Lietuvos Respublikoje būtų paskelbta kokių nors pataisytų bakalauro, magistro baigiamųjų darbų ar disertacijų rankraščių;

2.7.3. kiek buvo ar yra patikimas dirbtinis intelektas PlagScan, kokie yra jo panaudojimo bakalauro, magistro baigiamųjų darbų ar disertacijų rankraščių pataisymui rezultatai (juk prieigai prie dirbtinio intelekto PlagScan keleto metų laikotarpiui buvo panaudota beveik 5 000 eurų valstybės biudžeto lėšų ir nėra duomenų, kokius citavimo netikslumus jis aptiko naudojimo metu - be jo Lietuvoje yra šimtai tūkstančių asmenų, kurie rengia įvairius baigiamuosius darbus mokslo ir studijų institucijose, nėra duomenų (neatskleista statistika), kokie yra jų citatų sutapimų kiekiai);

2.8. galop akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius 2024 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. V-14 patvirtino Dirbtinio intelekto etiško naudojimo mokslo ir studijų procese gaires (toliau – Gairės), siekdamas mokslo ir studijų institucijoms (universitetams, kolegijoms, mokslinių tyrimų institutams) ir akademinėi bendruomenei (studentams, dėstytojams, tyrėjams ir kitiems darbuotojams, tiesiogiai dalyvaujantiems mokslo ir (arba) studijų veikloje) pateikti rekomendacijas, kaip užtikrinti etišką dirbtinio intelekto technologijų naudojimą studijose ir mokslinėje veikloje (Gairių 1 punktą). Gairių 5 punkte pripažinta, kad dirbtinis intelektas itin sparčiai tobulėja, tačiau

jo poveikis dar nėra iki galo ištirtas, o reglamentavimas nepakankamas, todėl reikšmingi šie iššūkiai: prieinamumas ir teisingumas; žmogiškasis ryšys; žmogaus intelektinis vystymasis; psichologinis poveikis; paslėptas šališkumas ir diskriminacija; kritinis mąstymas; dirbtinio intelekto pateikti atsakymai gali būti nepatikimi, todėl būtina juos kritiškai vertinti ir tikslinti užklaudas. Pažymi, kad tokios gairių nuostatos dar kartą patvirtina šiame dokumente dėstomas aplinkybes;

2.9. yra susidariusi neordinarinė situacija, kurioje, be Kontrolieriaus tarnybos argumentuoto paaiškinimo ar nurodymo, kuriamas precedentas, dėl kurio neturėtų eksperimentuoti ir spręsti vien savo jėgomis ir rizikuoti (bus tinkama ar netinkama), atsižvelgiant į tai, kad doktorantūra yra daugiapakopė ir kolegialiai vykdoma intelektualinės produkcijos kokybinė kontrolė. Dėl to turėtų būti taikoma analogija, į procesą įtraukiant konsultantus, recenzentus ir pan. – juk rengimo metu vyko aprobacijos, tarybos nariai teikė recenzijas ir kt.;

2.10. kita vertus, per šešerius metus trunkantį procesą yra patekęs į atsitiktinį savo esme konfliktą, kuomet žmogus ima vengti sunkumų ir įtampos. Tai plačiai ir išsamiai psichologų ištirtas fenomenas, nulėmęs ir jo perdegimą (angl. *burnout*). Nuolatinės įtampos, raginimai kenkia ir sveikatai, neatmetant galimybes, jog tuo gali būti bandoma daryti poveikį dėl pilietinės veiklos, kuri susijusi su skaidrumo ir viešumo reikalavimu aukštajame moksle;

2.11. pastaruoju metu jam teko daug galvoti ir spręsti, kokią išeitį matytų iš situacijos, kurioje yra. Dėl to kreipėsi į LSU ir kolegialiai bendradarbiaujant turėtų būti sprendžiamas klausimas – paprašė organizuoti ir leisti rengti originalaus darbo (apgintos disertacijos) priedą, kuriame būtų paaiškinti kai kurių sprendime Nr. SP-4 nurodytų paskirų iš konteksto paimtų sakinių kilmė ir citavimo ypatumai, pasitelkti su LSU suderintus ir laikytinus tinkamais konsultantus, recenzentus ir pan. bei nustatyti tokios procedūros terminą iki 2025 m. gruodžio 1 dienos. Tokį prašymą motyvavo tuo, jog jam būtina profesionali mokslininkų pagalba rengiant disertacijos priedą, paaiškinantį sprendime Nr. SP-4 nurodytus citavimo ypatumus – kaip aiškintis, prieš dirbtinį intelektą PlagScan, kai šiuo metu Kontrolieriaus tarnyba jau nėra įsigijusi dirbtinio intelekto PlagScan ir neturi galimybes sudaryti sąlygas naudotis šiuo dirbtiniu intelektu, atsižvelgiant į tai, kad disertacija yra apginta, ji kaip kūrinys yra originali, ji yra rankraštis (tai patvirtina pridedami LMT 2020 m. sausio 7 d. raštas Nr. 4S-7 ir Kontrolieriaus tarnybos 2020 m. vasario 3 d. raštas Nr. S-41) – rankraščiai netaisomi (tokia praktika nežinoma). Darbai kritikuojami, vyksta mokslinės diskusijos, atskiri atvejai gali būti nagrinėjami ir pateikiami darbuose kaip pavyzdžiai ir pan. – tai mokslinio diskurso dalykas; Kontrolieriaus tarnyba dirbtinį intelektą PlagScan taikė 2019 metais. Nuo 2019 m. praėjo šešeri metai, dirbtiniai intelektai buvo tobulinami. Ir šiuo metu visuotinai imta diskutuoti apie atsakingumą, taikant dirbtinio intelekto produktus. Tokie dalykai turėtų būti aptarti taipogi. Tam būtini šios naujos ir pavojingos srities specialistai. Prie nurodytų aplinkybių būtų neteisinga vien savo jėgomis (be konsultantų, recenzentų ir pan.) rengti disertacijos priedą, paaiškinantį sprendime Nr. SP-4 nurodytus citavimo ypatumus, atsižvelgiant į tai, jog doktorantūra yra daugiapakopė ir kolegialiai vykdoma intelektualinės produkcijos kokybinė kontrolė – turėtų būti taikoma analogija. Kadangi nėra nustatyta ir jokių originalių darbų (apgintų darbų) taisymo tvarkos ar aprašo, jo manymu, būtina į tokį aptartą procesą įtraukti akademinės bendruomenės narius ir (ar) mokslininkus kaip konsultantus, recenzentus ar pan. Priešingu atveju gali būti susidurta su situacija, kuomet nebus jokio kontrolės mechanizmo, kuris darbo eigoje užtikrintų savalaikę korekciją reikalinga ir tinkama kryptimi. Tokie procesai yra imlūs laikui, įvertinant ir tai, kad disertacija buvo rengta 2012–2019 metais, taip pat gali iškilti keblumų surandant kai kuriuos šaltinius.

2.12. Toliau paaiškiniame prokuroras dėsto savo poziciją dėl jo pilietinės veiklos, kuri susijusi su skaidrumo ir viešumo reikalavimu viešajame moksle. Pažymi, kad patekimas į aprašytą situaciją paskatino domėtis teisiniu reglamentavimu, susijusiu su aukštuoju mokslu, suvedė su įvairiais akademinio pasaulio atstovais – prasidėjo jo asmeninės įvairios pažintys, diskusijos, siekiant skaidrumo ir viešumo šiame sektoriuje. Tai patvirtina ir pridedamas Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo 2021 m. kovo 7 d. kreipimasis Nr. 21-5. Praėjusios

kadencijos Seimo Švietimo ir mokslo komitete buvo aktyviai imtasi priemonių, siekiant skaidrumo ir viešumo aukštojo mokslo sektoriuje:

2.12.1. reikalaujant skaidrumo ir viešumo aukštojo mokslo sektoriuje, XIII sudėties Seimo Švietimo ir mokslo komiteto dėka iš esmės pakito kontrolieriaus ir Kontrolieriaus tarnybos veiklos pobūdis, taikomi instrumentai ir specifika – buvo tobulinama veikla. Per šį laikotarpį buvo pakeisti Kontrolieriaus tarnybos nuostatai, rengtos, svarstytos Mokslo ir studijų įstatymų pataisos, organizuotos parlamentinės kontrolės, svarstytos Kontrolieriaus tarnybos veiklos metinės ataskaitos (jų svarstyme aktyviai dalyvauja) ir pan. Tame aktyviai dalyvavo tuometiniai Seimo Švietimo ir mokslo komiteto nariai (akademikai A. Žukauskas ir E. Jovaiša, prof. habil. dr. V. Targamadžė, taip pat Seimo narės I. Kučinskaitė-Urbonienė, L. Nagienė ir B. Pietkiewicz);

2.12.2. nuo situacijos, į kurią pateko, pradžios neslėpė nuo akademinės bendruomenės citavimo (citavimų sutapimo fenomeno) ypatumų aplinkybių ir gaunamos informacijos. Priešingai, medžiaga dalinosi ir kvietė akademinę bendruomenę diskutuoti – įsitraukti į mokslinį diskursą;

2.12.3. kontrolierius savo veikloje nutraukė dirbtinio intelekto PlagScan taikymą, tuo savo veiksmais pripažindamas veiksmų neskaidrumą ir galimai neteisingumą, iš esmės nebeliko kontrolieriaus atliekamų tyrimų – Kontrolieriaus tarnybos veikla pakito ir tebekinta iš esmės. Kontrolieriaus veikla per šešerius metus akivaizdžiai pakito, ją siekiama tobulinti, tai reikalauja esminių pastangų ir sukelia iššūkius. Galimai tai sąlygoja įtampas;

2.12.4. Seimo Švietimo ir mokslo komitetas 2023 m. lapkričio 8 d. posėdyje sudarė darbo grupę, kuri, be kita ko, pagal jo prašymą nagrinėjo Kontrolieriaus tarnybos veiklą. Tai patvirtina ir Seimo Švietimo ir mokslo komiteto 2023 m. lapkričio 9 d. raštas Nr. S-2023-5000;

2.12.5. Seimo Švietimo ir mokslo komiteto 2023 m. lapkričio 8 d. posėdyje svarstytų klausimų pasekmė – Specialiųjų tyrimų tarnybos 2024 m. vasario 15 d. antikorupcinio vertinimo išvada Nr. 4-01-1598;

2.12.6. nėra duomenų, kad Specialiųjų tyrimų tarnybos 2024 m. vasario 15 d. antikorupcinio vertinimo išvadoje Nr. 4-01-1598 aptariamais klausimais vyktų kokios nors diskusijos su visuomene ir (ar) akademinė bendruomene. Priešingai, Seimo Antikorupcijos komisijos 2025 m. vasario 19 d. posėdis leidžia abejoti, kaip bus sprendžiama galybė problemų, kurios yra iškeltos aikštėn;

2.12.7. Seimo Švietimo ir mokslo komitetas 2024 m. kovo 6 d. posėdyje priėmė sprendimą organizuoti parlamentinės kontrolės klausimą dėl LMT veiklos. Tai patvirtina Seimo Švietimo ir mokslo komiteto 2024 m. kovo 13 d. raštas Nr. S-2024-1006;

2.12.8. Kontrolieriaus tarnyba 2023 m. rugpjūčio 10 d. raštu Nr. S-120 iš esmės pateikė prieštaringą ir neaiškią informaciją apie tai, kur gerosios (visuotinajai pripažintos) mokslinės praktikos (akademinės etikos standartai) yra ar gali būti nustatytos; ar jas nustato, gali nustatyti tik Lietuvoje veikiančios mokslo ir studijų institucijos. Tokią informaciją tikslindama Kontrolieriaus tarnyba 2023 m. rugsėjo 14 d. raštu Nr. S-131, 2023 m. rugpjūčio 10 d. raštu Nr. S-120 pateiktos informacijos nepaneigė ar nepatikslino. Priešingai, Kontrolieriaus tarnybos 2023 m. rugsėjo 14 d. raštas Nr. S-131 patvirtina, kad organizacija (kontrolierius ir jo tarnyba) iš esmės nežino, nekaupia, nesidomi akademinėi bendruomenei reikšmingais ir svarbiais klausimais, nors kitus įvertina ir moko seminarų metu;

2.13. kai sulaukė kritikos iš kontrolieriaus dėl to, kad savo disertacijoje citavo savo publikacijas disertacijos tema, neva nepateikdamas tinkamų nuorodų į savo publikacijas, o kitos kai kurių sakinių citatos buvo pripažintos neetiškais, ėmė domėtis tvarkomis aukštajame moksle, kurios jį vedė vis tolyn ir gilyn labirintais – pradėti čiuopti siūlo galai virto virvėmis, prasidėjo atsirašinėjimai, išsisukinėjimai, neatsakymai – informacijos neteikimas ir pan. Apie tai per šešerius metus surinko unikalią medžiagą. Ir tik Specialiųjų tyrimų tarnyba ir Seimo Antikorupcijos komisija – institucijos, mažiausiai susijusios su švietimu ir mokslu, atkreipė dėmesį į problemų mastą ir pobūdį. Šiuo metu vyksta tyrimas, vertinimai ir pan. Tai patvirtina Seimo Antikorupcijos komisijos

2025 m. balandžio 17 d. raštas Nr. S-2025-2016 ir Specialiųjų tyrimų tarnybos 2025 m. balandžio 30 d. raštas Nr. 4-01-4075;

2.14. š. m. pavasarį Seimo Antikorupcijos komisija kreipėsi į jį, prašydama informacijos, susijusios su aukštuoju mokslu, teigdama, jog turi informacijos, kad jai žinoma, kad jis yra persekiojamas už skaidrumo ir viešumo siekimą aukštajame moksle – iš esmės už kritiką ir profsąjunginę veiklą. Tai pat jau minėtu Seimo Antikorupcijos komisijos 2025 m. balandžio 17 d. raštu Nr. S-2025-2016 jį kvietė į 2025 m. balandžio 23 d. posėdį dėl LMT veiklos (parlamentinė kontrolė). Šiame posėdyje dėl persekiojimo už kritiką (poveikio darymo) dalyvauti oficialiai atsisakė ir paprašė Seimo Antikorupcijos komisijos laikyti jį pranešėju, o ne tik pareiškėju bei imtis priemonių apsaugoti nuo poveikio darymo, o su tuo susijusią informaciją svarstyti ne viešoje komisijos posėdžio dalyje. Seimo Antikorupcijos komisija kreipėsi į jį sutikimo, kad tokio klausimo sprendimas būtų perduotas Generalinei prokuratūrai. Nenorėdamas atkreipti į save dėmesį, tokio sutikimo nedavė;

2.15. 2003 m. spalio 31 d. Jungtinių Tautų Konvencijos prieš korupciją, kurią Seimas ratifikavo 2006 m. gruodžio 5 d. įstatymu Nr. X-943, 13 straipsnio „Visuomenės dalyvavimas“ 2 dalyje tarptautiniu mastu įtvirtina, kad kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, suteikia galimybę prireikus pranešti tokioms institucijoms, taip pat ir anonimiškai, apie visus atvejus, kurie gali būti laikomi šioje Konvencijoje nustatyto nusikaltimu. Tad šios Konvencijos 13 straipsnio 2 dalies prasme laiko save pranešėju;

2.16. nurodytų aplinkybių kontekste mano, kad bandoma pridengti akivaizdžiai išryškėjusią antikorupcinio skaidrumo stoką, nenorą ką nors keisti, tobulinti tvarkas, taisyti klaidas ir skaidrinti veiklas. Kita vertus, ir pats jaučia poveikį kaip interesantas ir pranešėjas dėl pilietinės veiklos ir aktyvaus teisių įgyvendinimo, kuris jam tapo geriau žinomas ir galimai prieinamas dėl turimo išsilavinimo ir sugebėjimo. Bet dėl to kaltas nesijaučia;

2.17. turi aukštuosius ekonominį-vadybinį, teisinį ir edukologinį išsilavinimus, yra mokslininkas, rengia mokslinę monografiją, tam renka medžiagą, veikia kaip privatus fizinis asmuo, nenaudodamas užimamų prokuroro pareigų ir apie tai kiti asmenys neturi jokios informacijos;

2.18. Konstitucijos 25 straipsnis garantuoja tokias žmogaus ir pilietines teises: „Žmogus turi teisę turėti savo įsitikinimus ir juos laisvai reikšti. Žmogui neturi būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas.“ Į Kontrolieriaus tarnybą kreipėsi įstatymų nustatyta tvarka kaip privatus asmuo;

2.19. ne tik prokurorai demokratinėje šalyje, bet ir eiliniai piliečiai turi teisę gauti informaciją apie valdžios įstaigų ir valdininkų darbą, valstybės įstaigos yra atskaitingos ir prieš piliečius. Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalis nustato, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Jo asmeniškai žodis „tarnauti“ nežeidžia. Priešingai, džiaugiasi galėdamas tarnauti Lietuvos žmonėms. Kreipdamasis ir ieškodamas informacijos, niekada nevartojo ir nevartoja imperatyvių, įsakančių, liepiamųjų nuosakų, jokių veiksmu ar žodžiu neleido suprasti jo prašymų ar kitų veiksmų kaip asmens, dirbančio prokuroru, veiksmų ar prašymų. Ši jo asmeninė veikla ir interesų sritis apskritai nieko bendra neturi su prokuratūros ir prokurorų veiklos paskirtimi, uždaviniais, funkcijomis ir veikla;

2.20. kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis turi teisę klausti ir į savo paklausimus gauti įprastus, teisingus, nežeminančius atsakymus be išsisukinėjimų;

2.21. Konstitucijos 33 straipsnio 2 dalis garantuoja tokias žmogaus ir pilietines teises: „Piliečiams laiduojama teisė kritikuoti valstybės įstaigų ar pareigūnų darbą, apskusti jų sprendimus. Draudžiama persekioti už kritiką“;

2.22. turima informacija apie aukštojo mokslo teisinį reglamentavimą ir institucinį funkcionalumą š. m. pavasarį pasidalino su Seimo Antikorupcijos komisija ir Specialiųjų tyrimų tarnyba. Seimo Antikorupcijos komisija vis dar vykdo parlamentinę LMT veiklos kontrolę. Tai patvirtina šios komisijos interneto svetainės informacija ir vieši pranešimai visuomenei. Specialiųjų

tyrimų tarnyba 2025 m. balandžio 30 d. priėmė sprendimą atlikti korupcijos rizikos analizę, siekiant įvertinti LMT ekspertų komitetų narių atrankos procesus, ekspertų skyrimo ir vertinimo procedūras, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos konkursinių projektų finansavimą bei interesų konfliktų valdymą. Tai patvirtina pridedamas Specialiųjų tyrimų tarnybos 2025 m. balandžio 30 d. raštas Nr. 4-01-4075. Tokia analizė nėra baigta, tad šiame kontekste būtina pažymėti, kad analogiškais klausimais Specialiųjų tyrimų tarnyba dar 2016 m. gegužės 20 d. teikė antikorupcinio vertinimo išvadą Nr. 4-01-4094 „Dėl teisės aktų, reglamentuojančių Lietuvos mokslo tarybos veiklą“; 2024 m. vasario 15 d. – antikorupcinio vertinimo išvadą Nr. 4-01-1598 „Dėl Lietuvos mokslo tarybos veiklos teisinio reglamentavimo“; 2024 m. rugsėjo 4 d. – antikorupcinio vertinimo išvadą Nr. 4-01-8003 „Dėl studentų vasaros praktikos finansavimo sąlygų teisinio reglamentavimo“; 2025 m. vasario 13 d. – antikorupcinio vertinimo išvadą Nr. 4-01-1391 „Dėl Lietuvos mokslo tarybos valdymo bei atskaitomybės teisinio reglamentavimo“. Nurodytos faktinės aplinkybės patvirtina, kad tai iš esmės yra sisteminio, galimai stagnacinio pobūdžio beveik dešimtmetį besitęsiančios problemos, atsižvelgiant į tai, kaip viešumo, skaidrumo, objektyvumo ir nešališkumo koncepcijos aukštajame moksle ir ne tik plėtojosi pastarąjį dešimtmetį;

2.23. nėra davęs jokių interviu aptariamais klausimais kaip prokuroras ir apskritai kaip prokuroras aptariamais klausimais niekur nesikreipė, prokuroro vardu nesinaudojo, jokių gandų ar paskalų neskleidė, nepagrįstų ir viešų komentarų apie kitų prokurorų darbą neišsakė, o pagrįstų abejonių, šias abejones sukėlusią aplinkybę įvardinimas kreipimesi komentuojamuose jo raštuose ar rašte, neturint tikslo apšmeižti ar pažeminti adresatą ar bet kurį kitą asmenį, buvo atliktas išimtinai siekiant visapusiško įstaigos veiklos įvertinimo, būnant pagrįstai įsitikinus, kad joks įstatymas ar poįstatyminis aktas nedraudžia analizuoti, abejoti, vertinti, daryti išvadas, turėti nuomonę. Panašiu atveju Komisijos 2013 m. gegužės 9 d. sprendimu Nr. 1.6-11 buvo išaiškinta, pagrįsta bei nutarta, kad (kitas) prokuroras nepažeidė Kodekso normų.

2.24. Dėl interesų: Specialiųjų tyrimų tarnyba dar 2016 m. gegužės 20 d. antikorupcinio vertinimo išvadoje, be kita ko, nurodė LMT asmenys gali būti neformaliais ryšiais susaistyti vieni su kitais ir dėl to sprendimai gali būti šališki ir priimami sau palankioms interesų grupėms. Turima ir nurodoma medžiaga patvirtina daug skaidrumo ir viešumo stokos LMT ir aukštajame moksle;

2.25. kontrolieriaus atrankos organizavimas taip pat yra LMT prerogatyva (Vyriausybės 2022 m. balandžio 20 d. nutarimu Nr. 375 patvirtintų LMT nuostatų 11.1 punktas, Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 2 dalis);

2.26. LMT 2023 m. spalio 6 d. pradėjo atranką į Kontrolieriaus pareigas, o LMT pirmininkas dar 2023 m. rugsėjo 27 d. priėmė įsakymą Nr. V-528, kuriuo patvirtino kandidato į Kontrolierius atrankos tvarkos aprašą (toliau – Aprašas);

2.27. LMT pirmininkas 2023 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. V-609 sudarė kandidatų į Kontrolierius atrankos komisiją iš penkių narių;

2.28. vadinasi, ne Atrankos komisija, o kitas asmuo ar asmenys parengė 2023 m. spalio 6 d. pradėtos atrankos konkursinius reikalavimus kandidatams, taip pat rengė Kandidato į Kontrolierius atrankos tvarkos aprašo projektą, kuris buvo patvirtintas 2023 m. rugsėjo 27 d.;

2.29. LMT 2024 m. vasario 29 d. įvyko Jungtinis ekspertų komitetų posėdis dėl kandidato (-ės) į Kontrolierius atrankos. Jungtinio ekspertų komitetų narių bendru sutarimu nutarta pasiūlyti LMT pirmininkui teikti Seimui tvirtinti dr. R. C. akademinės etikos ir procedūrų kontroliere;

2.30. Iki 2024 m. vasario 29 d. dr. R. C. ėjo LMT mokslinės sekretorės pareigas;

2.31. LMT 2024 m. kovo 8 d. rašte Nr. 4S-966 teigia: „Valstybės pareigūnai – LMT pirmininkas, mokslinė sekretorė ir valdybos nariai yra renkami ir skiriami ne LMT nustatyta tvarka, todėl LMT nėra įgaliota jiems nustatyti specialiuosius reikalavimus.“;

2.32. Vyriausybė 2018 m. birželio 13 d. nutarimu Nr. 569 3 punktu patvirtino iki 2026 balandžio 30 d. Lietuvos mokslo tarybos mokslinė sekretore R. C. Pagal Vyriausybės 2022 m. balandžio 20 d. nutarimo Nr. 375 2.2 papunktį: „LMT mokslinis sekretorius, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. birželio 13 d. nutarimu Nr. 569 <...>, iki jam nustatytos

kadencijos pabaigos vykdo Lietuvos mokslo tarybos darbo reglamente nustatytas funkcijas“. Mokslo ir studijų įstatyme LMT mokslinio sekretoriaus teisinis institutas nėra įtvirtintas. LMT nuostatuose mokslinio sekretoriaus teisinis institutas nėra įtvirtintas taip pat;

2.33. LMT pirmininko 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-796 buvo patvirtintas LMT darbo reglamentas, pagal kurio 6 punktą: „LMT mokslinis sekretorius, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. birželio 13 d. nutarimu Nr. 569 <...>, iki jam nustatytos kadencijos pabaigos vykdo bendradarbiavimo koordinavimą su valstybės, mokslo ir studijų institucijomis bei tarptautinėmis ar užsienio akademinėmis ir kitomis institucijomis (1), koordinuoja metinės LMT veiklos ataskaitos projekto rengimą (2), organizuoja Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus kandidatūros atranką (3) bei organizuoja Valdybos posėdžius (4).“ Taigi, LMT mokslinis sekretorius teturėjo tik keturias funkcijas, iš kurių viena – akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus kandidatūros atrankos organizavimas, kuris vyksta penkerius metus;

2.34. LMT 2024 m. kovo 13 d. raštu Nr. 4S-972 nepateikė kitokių aplinkybių dėl pakartotinės Kontrolieriaus atrankos – ji vyko tokiomis pačiomis aplinkybėmis. Vadinas, konkurso sąlygos buvo paruoštos (parengtos) ir paskelbtos iki 2023 m. spalio 6 d.;

2.35. Seimas, atsižvelgdamas į LMT teikimą, 2024 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. XIV-2510 paskyrė R. C. Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontroliere;

2.36. Po nurodytos informacijos pateikimo Seimo Antikorupcijos komisijai jam buvo atskleista, kad 2023 m. spalio 27 d. LMT gavo R. C. paraišką dalyvauti akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus atrankoje ir tą pačią dieną Lietuvos mokslo tarybos pirmininkas gavo mokslinio sekretoriaus R. C. prašymą dėl nusišalinimo ir šis nusišalinimas buvo priimtas, tačiau: stebėta ir viešai prieinama Seimo Antikorupcijos komisijos 2025 m. balandžio 23 d. posėdžio medžiaga leidžia abejoti LMT dokumentacijos registravimu laike ir dėl to realumu; šiuo metu jau viešai skelbiami LMT valdybos posėdžio protokolai patvirtina, kad R. C. dalyvavo LMT valdybos 2024 m. kovo 14 d. posėdyje, buvo posėdžio sekretorė, posėdyje buvo svarstomas klausimas, susijęs su ja, protokole Nr. 2V-6 nėra duomenų apie jos nusišalinimą;

2.37. Tokią informaciją pateikė Seimo Antikorupcijos komisijai;

2.38. Iš nurodytos informacijos lieka neaišku, kokia apimti ir kiek R. C. buvo nusišalinusi nuo LMT vykdytos atrankos į akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus pareigas;

2.39. Kartu nurodytos aplinkybės patvirtina R. C. ir LMT vadovo bei LMT atsakingų asmenų tarpusavio glaudžias sąsajas, kurias prie šiame rašte išvardintų sutapimų ir aplinkybių vertina kaip ne atsitiktines.

3. Pareiškėjos kreipimasis buvo pradėtas nagrinėti Komisijos 2025 m. rugpjūčio 19 d. posėdyje, tačiau Komisija, vadovaudamasi Prokurorų etikos komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2012 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. I-16 „Dėl Prokurorų etikos komisijos nuostatų patvirtinimo“, (galiojanti redakcija, toliau – Nuostatai), 44.1 papunkčiu, sprendimo priėmimą atidėjo ir Komisijos nariui Aidiui Dzīkarui buvo pavesta surinkti papildomą medžiagą. Atsižvelgiant į tai, kad Komisijos narys Aidas Dzīkaras atsistatydino iš Komisijos nario pareigų, Komisijos 2025-08-27 posėdžio metu papildomą medžiagą buvo pavesta surinkti kitam Komisijos nariui.

4. Papildomos medžiagos rinkimo metu buvo išsiųsti paklausimai LMT, Kontrolieriaus tarnybai ir LSU, prašant pateikti Komisijos tyrimui reikšmingą informaciją, ir buvo gauti šių įstaigų atsakymai:

4.1. Kontrolieriaus tarnyba papildomai nurodė, kad prokuroras į Kontrolieriaus tarnybą 2019–2025 m. jų veiklos klausimais ir dėl Kontrolieriaus tarnybos atlikto tyrimo jo atžvilgiu raštu kreipėsi 79 kartus. Apie trečdalį baigtų teisminių procesų (5 iš 18, arba 28 proc.) ir 2021 m. nebaigtų (tuo metu vykusių) teisminių procesų (7 iš 15, arba 47 proc.) inicijavo tas pats fizinis asmuo, t. y. 2021 m. daugiau negu trečdalį LMT dalyvautų teisminių procesų (36 proc.) sudarė to paties fizinio asmens (t. y. prokuroro) skundai. Be to, tas pats fizinis asmuo ne mažiau kaip 30 kartų kreipėsi į Kontrolieriaus tarnybą dėl įvairaus pobūdžio informacijos pateikimo ir kėlė abejones šios

tarnybos veikla kitose valstybės institucijose. 2022 m. beveik pusė (45 proc.) teisminių procesų, kuriuose dalyvavo Kontrolieriaus tarnyba, buvo inicijuoti dėl to paties fizinio asmens skundų. Palyginti su 2021 m. duomenimis, to paties asmens inicijuotų Kontrolieriaus tarnybos atžvilgiu teisminių procesų dalis padidėjo 9 procentiniais punktais. Be to, tas pats fizinis asmuo 2022 m. 15 kartų kreipėsi į Kontrolieriaus tarnybą dėl įvairaus pobūdžio informacijos pateikimo ir kėlė abejones šios tarnybos veikla kitose valstybinėse institucijose. Vien iš prokuroro atžvilgiu atlikto tyrimo medžiagos archyvinę bylą sudaro 10 tomų (1 896 lapai). Didžiąją archyvinės bylos dokumentų dalį sudaro pareiškėjo skundai į įvairias institucijas dėl kontrolieriaus procedūrinių ir procesinių veiksmų tyrimo metu. Esant ribotiems Kontrolieriaus tarnybos žmogiškiesiems ir kitiems ištekliams, ketverius metus iš eilės rengiant atsakymus į paklausimus tam pačiam fiziniam asmeniui (pareiškėjui) susidarė didelis darbo krūvis. Pažymėtina, kad 2019–2025 m. Kontrolieriaus tarnyboje dirbo keli darbuotojai, dėl ženkliai padidėjusio darbo krūvio prasidėjo didelė darbuotojų, tiriančių skundus, kaita. Dėl šių priežasčių Kontrolieriaus tarnyba negalėjo laikytis Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 3 ir 10 dalyse nustatytų viešojo administravimo – efektyvumo ir proporcingumo principų. Kontrolieriaus tarnybos turimais duomenimis, prokuroras nepagrįstai yra skundęs šios tarnybos veiklą ir jam parengtus atsakymus – teikęs skundą dėl 2024 m. Kontrolieriaus tarnybos veiklos ataskaitos Seimo Švietimo ir mokslo komitetui bei dėl Kontrolieriaus tarnybos veiklos – šio komiteto sudarytai darbo grupei, Seimo nariams, Lietuvos Respublikos specializuotiems teismams, daug kartų – Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai, Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai (skundė LSU, galimai – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai). Pažymėtina, kad minėti prokuroro skundai suintensyvėjo Kontrolieriaus tarnybos kontrolieriui 2021 m. priėmus jo atžvilgiu nepalankų sprendimą. Kontrolieriaus tarnybos nuomone, toks sisteminis ir skaitlingas prokuroro teikiamų užklausų ir skundų dėl šios tarnybos veiklos periodinis teikimas įvairioms institucijoms laikytinas piktnaudžiavimu teise, galimu trukdymu Kontrolieriaus tarnybai, turinčiai ribotus žmogiškuosius išteklius, atlikti norminiais teisės aktais nustatytas funkcijas ir uždavinius, laikantis ekonomiškumo, proporcingumo ir efektyvumo principų. Manytina, kad prokuroras savo veiksmais galimai pažeidė Kontrolieriaus tarnybos ir jos darbuotojų dalykinę reputaciją, pakenkė valstybės institucijos veiklai. Kartu su raštu gautos esminių reikšmingų dokumentų kopijos:

4.1.1. sprendimo Nr. SP-4 kopija. Sprendimu konstatuota, kad atsižvelgiant į tai, kad prokuroro disertacijoje nustatytas netinkamas pirminių ir (ar) antrinių šaltinių nurodymas, ir, vadovaujantis Universiteto etikos kodekso 4.1 ir 5.1 papunkčiais bei Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, nustatyta, kad prokuroras pažeidė Universiteto etikos kodekso 4.1 papunktį ta apimtimi, kurioje nustatyta, kad „akademinio sąžiningumo ir akademinės etikos pažeidimais laikoma <...> 4.1.1. plagijavimas, t. y. svetimų idėjų arba minčių pateikimas kaip savų. Būdingi plagijavimo atvejai: 4.1.1.1. kai svetimas tekstas pateikiamas be citavimo ženklų - kabučių arba kitokio pobūdžio išskyrimo iš viso teksto (pvz., atskira pastraipa, kursyvu)“, 5.1 papunktį ta apimtimi, kurioje nustatyta, kad „mokslinė veikla turi būti grindžiama sąžiningo tyrimo ir tiesos siekimo idealais. Tokią nuostatą pažeidžia: <...> 5.1.7. plagijavimas, t. y. svetimo teksto, idėjos arba išradimo pateikimas kaip savo“ ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 4 straipsnio 2 dalį ta apimtimi, kurioje nustatyta, kad „akademinė etika – visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso <...> sąžiningumą, <...> pagarbą ir intelektualinę nuosavybės apsaugą“. Sprendime taip pat rekomenduota imtis priemonių, kad būtų pašalinti akademinės etikos pažeidimai, susiję su plagiatu prokuroro disertacijoje, ir jų priežastys;

4.1.2. sprendimą Nr. SP-4 prokuroras buvo apskundęs teismui. LVAT 2023 m. spalio 25 d. neskundžiama nutartimi atmetė prokuroro apeliacinį skundą ir paliko nepakeistą Vilniaus apygardos administracinio teismo 2022 m. gegužės 25 d. sprendimą, kuriuo buvo pripažinta, kad sprendimas Nr. SP-4 yra teisėtas ir pagrįstas;

4.2 LSU atsakyme pažymėjo, kad prokuroras kreipėsi į juos klausimais, susijusiais su disertacijos taisymu, ir pažymėjo, kad nėra nustatę prokuroro akademinės etikos pažeidimų.

5. Papildomos medžiagos rinkimo metu buvo gautas pareiškėjo 2025 m. rugsėjo 19 d. kreipimasis. Pareiškėjas nurodė, kad 2024 m. kreipėsi į Komisiją dėl prokuroro asmeninių iniciatyvų atitikties profesinės etikos standartams, argumentuodamas tuo, kad prokuroro prašymai (paklausimai) ir skundai LMT ir kitoms institucijoms dėl LMT veiklos įgijo kaltinamąjį ir menkinantį pobūdį, taip peržengiant nuomonės reiškimo ir teisės kritikuoti ribas. Komisija, išnagrinėjusi šį jo kreipimąsi, konstatavo, kad prokuroras nepadarė įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Kodekso pažeidimo, tačiau atkreipė dėmesį, kad prokuroras profesinėje ar kitoje viešojoje veikloje ir privačiame gyvenime privalo laikytis Kodekso reikalavimų. Kadangi LMT vėl reguliariai gauna prokuroro raštus-paklausimus, pareiškėjas pažymėjo, kad pakartotinai atkreipia dėmesį į prokurorų veiklai keliamus aukštesnius etikos standartus, o ypač prokurorų veiklą tiek profesiniame, tiek privačiame gyvenime. Pažymi, kad prokurorų profesinė ir asmeninė ir (ar) viešoji veikla turi paisyti pamatinių prokurorų veiklos principų, kurie yra pirmiausia įtvirtinti Konstitucijoje, Prokuratūros įstatyme, o taip pat tarptautiniuose teisės aktuose, gairėse, rekomendacijose, oficialiose nuomonėse, normose ir principuose, bei Kodekse. Pareiškėjas atkreipia dėmesį į tris svarbius principus, kurie yra ypač reikšmingi vertinant prokurorų veiklą: 1) prokurorų sąveika su kitomis valdžios šakomis ir institucijomis; 2) prokurorų asmeninė veikla; 3) saviraiškos laisvė. Prokuroras yra Konstitucinis valstybės pareigūnas, kurio išskirtinis statusas yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 118 straipsnyje. Konstitucinio valstybės pareigūno statusas prokurorui suteikia autoritetą: teisinius įgaliojimus organizuoti ir vadovauti ikiteisminiam tyrimui ir palaikyti valstybinį kaltinimą baudžiamosiose bylose; ir socialinį autoritetą, kuris yra glaudžiai susijęs su tautos lūkesčiais ir kaip visuomenė suvokia prokuroro statusą. Visuomenės palankumas (favoritizmas) asmeniui einančiam prokuroro pareigas kyla iš paties profesinio prokuroro statuso. Tai yra žinoma kaip profesinis palankumas arba „geroji valia“ (angl. *professional goodwill*), kuris apibrėžiamas – kaip asmenų palankumas to asmens atžvilgiu atsirandantis dėl asmenų (klientų, visuomenės) pasitikėjimo to asmens profesiniais įgūdžiais, gebėjimais ar iš dėl užimamų Konstitucinių pareigų atsiradusio statuso (reputacijos). Taigi, Konstituciniai įgaliojimai ir socialinis autoritetas prokurorui suteikia neginčijamą galią daryti įtaką valstybės institucijomis ir visuomenėje – vykdamas savo Konstitucines funkcijas ir siekiant asmeninių tikslų.

Prokurorai turi išlikti nepriklausomi nuo įstatymų leidžiamosios, vykdomosios ir teisminės valdžios – tai reiškia, kad jie turi vengti daryti įtaką arba būti įtakoti šių institucijų. Nors, Lietuvoje galiojantys teisės aktai sudaro pirmą išpūdį jog prokuroro nepriklausomumas gali būti pažeistas tik atliekant prokuroro funkcijas ir kad kitiems draudžiama daryti neteisėtą poveikį prokuroro atžvilgiu, tačiau nepriklausomumo principas galioja ir atvirkščiai, t. y. prokurorai, naudodamiesi savo plačiais Konstituciniais įgaliojimais ir socialiniu autoritetu, negali neteisėtai kištis į kitų valstybės valdžios institucijų, pareigūnų, politinių partijų, politinių ir visuomeninių organizacijų reikalus ir kitų asmenų gyvenimus, negali daryti ekonominio, psichologinio, socialinio spaudimo ar kitokio neteisėto poveikio, o ypač svarbu kuomet veikdamas savo asmeniniais tikslais prokuroras naudojasi saviraiškos, minties, ir įsitikinimų laisve (Konstitucijos 25 ir 26 straipsniai). Dėl prokurorų autoriteto natūralios sąveikos su kitomis valdžios šakomis, institucijomis ir visuomene ir taip sukuriama visuomenės palankumo bet kokiai prokuroro veiklai kyla reali grėsmė, netgi veikiant kaip privačiam asmeniui, pažeisti nepriklausomumo principą.

Prokuroro veikla gali būti laikoma nepriklausoma tik tuomet, jeigu jie susilaiko nuo veiksmų, kurie gali kelti netinkamą įtaką ar spaudimą. Prokurorų nepriklausomumo principas neturėtų reikšti, kad prokurorai negali bendradarbiauti su valstybės institucijomis ir teikti rekomendacijas ar teises išvadas jiems svarbiais klausimais, tačiau tai jie turi daryti suprasdami jog jų profesinis statusas, tarsi jų šešėlis, gali įtakoti kitų asmenų sprendimus. Vertinant prokuroro elgesį ir paklausimus LMT, pareiškėjo nuomone, tampa akivaizdu, kad prokuroro asmeninė veikla persipina su Seimo (įstatymų leidžiamoji valdžia), vykdomosios valdžios institucijų veikla ir teismine valdžia (nes Konstitucija neįtvirtina aiškaus prokuroro priklausomumo vienai ar kitai

valdžios šakai, todėl galima teigti, kad Lietuvoje prokurorai priklauso tiek teisminei, tiek vykdomajai valdžiai) – paklausimai ir raštai yra siunčiami institucijų daugumai.

Pareiškėjo vertinimu, net ir nevykdydami tarnybinių pareigų prokurorai privalo laikytis aukščiausių etikos ir profesinių standartų. Jie privalo vengti bet kokios veiklos, santykių ar antraeilių darbų, kurie galėtų pakenkti arba sudaryti regimybę, kad tai kenkia jų nešališkumui. Prokurorai neturėtų dalyvauti politinėje ar visuomeninėje veikloje, kuri prieštarauja jų užimamoms pareigoms. Prokurorai taip pat turėtų vengti situacijų, kai asmeniniai interesai galėtų paveikti jų objektyvumą asmenų (tiek fizinių, tiek ir juridinių), kuriems prokurorai formuluoja ir pateikia atitinkamus paklausimus atžvilgiu. Prokuroro sisteminga (ilgus metus trunkanti) veikla, tendencingai nukreipta prieš LMT, nestiprina visuomenės pasitikėjimo nei prokuroro nešališkumu, nei pačia prokuratūros institucija. Pareiškėjo teigimu, prokurorai, kaip ir bet kuris Lietuvos Respublikos pilietis, turi teisę į saviraiškos, įsitikinimų, asociacijų ir susirinkimų laisvę; jie gali dalyvauti viešuose debatuose teisės, teisingumo ir žmogaus teisių klausimais, gali laisvai stoti į profesines sąjungas (asociacijas) arba patys jas kurti, tačiau naudodamiesi šiomis teisėmis prokurorai privalo laikytis savo profesijos standartų ir etikos, būti diskretiški ir užtikrinti visuomenės pasitikėjimą jų nešališkumu ir nepriklausomumu. Saviraiškos laisvė yra apribota tiek, kiek jų saviraiška gali pakenkti geram prokuroro vardu ir prokuroro institucijos reputacijai – saviraiškos laisvė negali mažinti visuomenės pasitikėjimo prokurorų institucija. Saviraiškos laisvė ir asmeninių poreikių tenkinimas (tarnybos ar ne tarnybos metu) negali būti nesuderinamas su tinkamu pareigų atlikimu arba jeigu tokios veiklos trukdo tinkamai atlikti prokuroro pareigas. Prokurorai negali naudotis prokuroro profesiniu statusu siekiant gauti asmeninės naudos ar pranašumų.

Pareiškėjas pažymėjo, kad asmeninių poreikių tenkinimas, prisidengiant saviraiškos laisve, turi būti labai gerai ir atsakingai pasvertas, nes favoritizmo įtakos rizika yra aukšta. Asmens veikla, paremta sistemingu veikimu prieš vieną instituciją, tačiau neaiškiais ir trikdančiais motyvais, taip naudojantis jam visuomenės suteikta gerąja valia, LMT nuomone, yra nesuderinama su prokurorų saviraiškos laisve. Visuomenės geroji valia prokurorų atžvilgiu kyla iš pasąmonės vien dėl to, kad asmenys žino apie asmens (kaip prokuroro) profesinį statusą. Taigi, LMT nekyla abejonių, jog asmenys, nagrinėjantys prokuroro LMT ir (ar) kitoms institucijoms pateiktus raštus, dėl prokuroro užimamų pareigų nesąmoningai suteikia jo pareiškimams didesnę vertę. Nors prokuroras savo pareiškimuose nenurodo ir jokių kitu būdu nepabrėžia savo statuso, tačiau skaitmeninės visuomenės laikais būtų neįtikėtina, jog asmenys, nagrinėjantys prokuroro prašymus, nežinotų, koks yra šiame rašte minimo prokuroro statusas. Tą suprasdamas prokuroras teikia pareiškimus (paklausimus) dėl LMT veiklos, kurių motyvai nuspėjami, tačiau galutiniai tikslai nėra aiškūs. Taip pat iš minėtų pareiškimų (paklausimų), kurie adresuojami (persiunčiami ar tiesiogiai pateikiami) Seimo komisijoms, išryškėja galimai neleidžiama prokuroro sąveika su įstatymų leidžiamąją valdžia, nes tokia saviraiškos laisvės įgyvendinimo forma gali pažeisti nepriklausomumo principą. Iš minėtų pareiškimų (paklausimų) turinio panašu, jog asmuo negina jokių asmeninių ar savo šeimos interesų, neatstovauja jokiai visuomenei organizacijai – pareiškimai (paklausimai) yra bendro pobūdžio.

Pareiškėjo vertinimu, prokuroro asmeninės iniciatyvos šiuo atveju labiau primena prokuroro veiklą – tai yra prokuroras organizuoja tyrimą ir siekia ginti neapibrėžtų asmenų grupės, visuomenės ir (ar) valstybės teises bei teisėtus interesus (viešąjį interesą). Šiuo atveju prokuroro veiksmai, LMT nuomone, yra labiau panašūs į viešojo intereso gynėjo prokuroro, o ne į privataus asmens. Taigi galima išskirti dvi problemas: (1) jeigu prokuroras veikia kaip privatus asmuo ir naudojasi jam suteiktu visuomenės gerosios valios autoritetu, tuomet jis šiuurkščiau pažeidžia Konstitucijos 5 straipsnį („Valstybės valdžią Lietuvoje vykdo Seimas, Respublikos Prezidentas ir Vyriausybė, Teismas.“ – privatus asmuo vykdyti valstybės valdžios negali); arba (2) jeigu prokuroras iš tiesų veikia kaip prokuroras ir prisidengia privačiu asmeniu, tuomet jis galimai neteisėtai apriboja asmenų teises skųsti prokuroro, kaip ikiteisminį tyrimą organizuojančio ir jam vadovaujančio pareigūno, veikas, kaip tai numatyta baudžiamojo proceso teisėje, todėl galimai

pažeidžia Konstitucijos 33 straipsnį, kuriame laiduojama teisė apskųsti valstybės įstaigų ar pareigūnų darbą. Apibendrinant, saviraiškos laisvė prokurorams yra teisė, bet ji turi būti derinama su aukštais profesiniais, etikos ir teisės reikalavimais, kad būtų užtikrintas prokurorų institucijos nepriklausomumas, nešališkumas ir visuomenės pasitikėjimas.

Pareiškėjo vertinimu, prokuroro veiksmai ir paklausimai, kuriuose jis naudojasi Konstitucijos suteiktu teisiniu ir socialiniu autoritetu, primena oficialią prokuroro, o ne privataus asmens, kuriuo jis galimai prisidengia, veiklą. Atsižvelgiant į tai, kad net jeigu asmuo ir gina asmeninius interesus, tokie interesai nėra deklaruoti – paklausimuose niekada nenurodomas tikslas ar priežastis, kodėl jie teikiami. Neaiškių asmeninių tikslų siekimas kelia svarbius klausimus, kurie šių dienų geopolitikos kontekste neturėtų būti ignoruojami. Deja, LMT neturi galimybės užduoti klausimų pačiam prokurorui. Jis visada išlieka tarsi šešėlyje: jis formuluoja klausimus ar nuomones, pateikia prašymus ar skundus, tačiau niekada nedalyvauja jų nagrinėjime ar svarstyme, nepasirodo ir asmeniškai nepaaiškina savo pozicijos. LMT mato riziką, kad prokuroro veiksmai dėl sąveikos su Seimu ir kitomis valdžios institucijomis galimai pažeidžia nepriklausomumo principą, taip pat gali būti laikomi lobistine veikla, nors jis nėra registruotas kaip lobistas. Prokuroras veikia nepateikdamas savo pozicijos viešai, be aiškos atskaitomybės, o tai kelia susirūpinimą dėl skaidrumo ir etikos standartų laikymosi.

Atsižvelgdamas į pateiktus argumentus ir esamą situaciją pareiškėjas prašo įvertinti prokuroro veiklą Lietuvos Respublikos teisės aktų ir prokurorų profesinės etikos kontekste. Kartu su kreipimusi pateiktos reikšmingų dokumentų kopijos.

6. Vadovaujantis Nuostatų 23.1.5 papunkčiu ir 32 punktu, Komisijos pirmininko sprendimu pagal 2025 m. birželio 3 d. pareiškėjos kreipimąsi pradėtas tyrimas buvo sujungtas su pagal 2025 m. rugsėjo 19 d. pareiškėjo kreipimąsi pradėtu tyrimu, įvertinus tai, kad abiejuose kreipimuose nurodytos aplinkybės yra susijusios. Taip pat kreipimusi nagrinėjimo terminas pratęstas iki 2025 m. gruodžio 3 d.

7. Prokuroras 2025 m. spalio 22 d. Komisijai pateiktame prašyme nurodė, kad:

7.1. nesijaučia padaręs pažeidimą, nes iš pradžių jo informacijos prašymai buvo susiję su gynyba dėl citavimo netikslumų, vėliau ėmė domėtis už aukštąjį mokslą ir švietimą atsakingų valstybės institucijų veikla, kai informacija, susijusi su įstaigų veikla, nebūdavo skelbiama viešai. Dėl to jos tekdavo prašyti įstatymų nustatyta tvarka ir tokia informacija buvo jam teikiama;

7.2. tai, kad turima informacija pasidalino su Seimo Antikorupcijos komisija jos prašymu, nėra etikos pažeidimas. Priešingai, etikos pažeidimas būtų buvęs, jei jis tokia informacija su institucijomis nebūtų pasidalinęs ir ją slėpęs. Kita vertus:

7.2.1. Seimo Antikorupcijos komisija vis dar ilgą laiką (nuo pavasario) atlieka parlamentinę kontrolę dėl LMT veiklos (tai patvirtina komisijai pateiktas Seimo Antikorupcijos komisijos 2025 m. balandžio 17 d. raštas Nr. S-2025-2016);

7.2.2. Specialiųjų tyrimų tarnyba taip pat ilgą laiką (nuo pavasario) vykdo LMT korupcijos rizikos analizę, kurios metu vertinama LMT veikla, ekspertų komitetų narių atrankos procesai, ekspertų skyrimo ir vertinimo procedūros, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos konkursinių projektų finansavimo bei interesų konfliktų valdymas (tai patvirtina komisijai pateiktas Specialiųjų tyrimų tarnybos 2025 m. balandžio 30 d. raštas Nr.4-01-4075);

7.2.3. ilgą laiką vykstantys ir pasikartojantys tyrimai tik patvirtina problemų sudėtingumą;

7.3. Iš esmės pareiškėjo 2025 m. rugsėjo 19 d. kreipimesi yra reiškiamas priekaištas dėl neetiško pilietiškumo. Bandymas pilietiškumą skirstyti į etišką ir neetišką primena Ericho Marijos Remarko kūrinių „Karinis pacifizmas“ (į lietuvių kalbą nėra išverstas), kurio pavadinime autorius neatsitiktinai naudoja vienas kitam prieštaraujančius dėmenis;

7.4. kita vertus, pats pareiškėjas domėjosi ir aiškinosi, kas yra ir kokias pareigas užima pareiškėjas pilietis;

7.5. teisė gauti ir skleisti informaciją yra užtikrinta kiekvienam mūsų Konstitucijoje. Teisė žinoti yra susijusi su teise gauti teisingą informaciją. Nors yra galimybė reikšti savo nuomonę,

tačiau jos reiškimas neturėtų būti ribojamas su galimybe nukentėti darbe. Pareiškėjas pats aiškinosi prokuroro pareigas ir naudojasi būdu paveikti jį dėl nuomonės per darbovietę;

7.6. prašo atkreipti Komisijos dėmesį į tai, kad teisės aktai neapibrėžia tikrojo sakinio citatos autoriaus. Jis išskirtas dirbtiniu intelektu PlagScan. Paprastai problema socialinėje erdvėje turi savo paplitimo mastą, sprendimo būdus ir pan.; problema dėl citavimo netikslumų yra personalizuota, nes iki jo atvejo tokių problemų nebuvo ir po jo atvejo problemų nėra. Maža to, programos PlagScan atsisakyta.

8. Komisijos sprendimu Komisijos posėdžio metu buvo išklausti pareiškėjų atstovai. Posėdyje dalyvavę asmenys nurodė, kad apie tai, jog yra prokuroras sužinojo iš viešos erdvės.

9. Tarnybą prokuratūroje prokuroras pradėjo 2004 m. Tiesioginis vadovas jį vertina teigiamai, prokuroras ne kartą skatintas, tarnybinių nuobaudų skirta nebuvo. Dėl panašių aplinkybių prokuroras 2024 m. buvo svarstytas Komisijoje ir, nors Komisija tuomet priėmė sprendimą, kad prokuroras nepažeidė Kodekso reikalavimų, tačiau atkreipė jo dėmesį, kad prokuroras profesinėje ar kitoje viešojoje veikloje ir privačiame gyvenime privalo laikytis Kodekso reikalavimų.

10. Prokuratūros įstatymo 39¹ straipsnis nustato, kad prokurorai tarnybos ir ne tarnybos metu turi laikytis Konstitucijos, įstatymų, kitų teisės aktų ir Kodekso. Kodeksas nustato pagrindinius prokurorų veiklos ir elgesio principus, kurių jie turi laikytis ne tik vykdydami teisės aktuose nustatytas funkcijas, bet ir laisvu nuo tiesioginių funkcijų vykdymo metu. Prokurorai įsipareigoja laikytis Kodekso reikalavimų ir savo noru priima reikalavimų, susijusių su jų socialiniu statusu, ypatumus.

11. Kodekso 8 straipsnio 1 punkte įtvirtinta nuostata, kad vadovaudamasis nepiktnaudžiavimo ir sąžiningumo principais prokuroras privalo neleisti savo elgesiu ar veikla susiformuoti nuomonei, kad piktnaudžiauja suteiktais įgaliojimais, tarnybine padėtimi ar turi korupcinių interesų. Pagal 12 straipsnio 2 punktą, prokuroras, vadovaudamasis atsakomybės principu, privalo nepiktnaudžiauti ir nemanipuliuoti įstatymo suteikta veiksmų laisve ir kolegų pasitikėjimu, nevengti atsakomybės už blogai atliktą darbą, priimtą neteisėtą sprendimą ar kitas padarytas klaidas. Šio straipsnio 3 punkte nustatyta, kad prokuroras privalo laikytis nuostatos, kad prokuroras turi teisę į saviraiškos ir pažiūrų laisvę, tačiau viešai reikšdamas savo nuomonę, įskaitant ir socialinius tinklus, turi laikytis etikos principų, būti dalykiškas ir santūrus, dėstyti gerai apgalvotas mintis, suvokdamas, kad jos gali būti suprastos kaip visos prokuratūros nuomonė. Pagal 13 straipsnio 4 punktą, prokuroras, vadovaudamasis pavyzdingumo principu, privalo elgtis taip, kad šeimos, visuomeniniai, socialiniai ir kitokie santykiai nekenktų tiesioginių pareigų atlikimui ir reputacijai. Nepriiimti įsipareigojimų ir nesiimti veiklos, jeigu tai trukdys tinkamai atlikti pareigas ar gali pakenkti prokuroro reputacijai. Šio straipsnio 5 punkte įtvirtinta nuostata, kad prokuroras privalo savo pavyzdžiu formuoti nepriekaištingą prokuroro reputaciją. Kodekso 14 straipsnio 1 punktas nustato, kad vadovaudamasis profesionalumo principu prokuroras privalo nepažeisti Konstitucijos, tarptautinių sutarčių, įstatymų ir kitų teisės aktų, pripažinti įstatymo viršenybę.

12. Teismų įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad įsiteisėję Lietuvos Respublikos teismų sprendimai yra privalomi visoms valstybės valdžios institucijoms, pareigūnams ir tarnautojams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims ir turi būti vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Administracinių bylų teisenos įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad įsiteisėjęs teismo sprendimas ir nutartis yra privalomi visoms valstybės institucijoms, pareigūnams ir tarnautojams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, kitiems fiziniams bei juridiniams asmenims ir turi būti vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

13. Komisija, išnagrinėjusi 2025 m. birželio 3 d. ir 2025 m. rugsėjo 19 d. kreipimusis, išklausiusi posėdyje dalyvavusius asmenis, įvertinusi prokuroro pateiktus paaiškinimus bei kitus tyrimo metu gautus duomenis ir dokumentus, konstatuoja, kad prokuroras pažeidė Kodekse įtvirtintus nepiktnaudžiavimo ir sąžiningumo, atsakomybės, pavyzdingumo ir profesionalumo principus. Komisija pažymi, kad sprendime Nr. SP-4 buvo konstatuota, jog prokuroras pažeidė akademinės etikos principus, nes jo disertacijoje buvo nustatytas plagiatas. Šio Kontrolieriaus

tarnybos sprendimo teisėtumas ir pagrįstumas konstatuotas įsiteisėjusiu LVAT 2023 m. spalio 25 d. sprendimu. Nepaisant to, prokuroras iki šiol, t. y. daugiau nei dvejus metus nuo sprendimo įsiteisėjimo, nėra pateikęs ištaisytos disertacijos ir taip tęsia akademinės etikos pažeidimą, negerbia ir nevykdo įsiteisėjusio teismo sprendimo. Be to, tokie prokuroro veiksmai, kai jis, būdamas prokuroru ir privalėdamas tarnybos ir ne tarnybos metu laikytis Kodekso reikalavimų, sistemingai jau ilgą laiko tarpą (nuo 2019 m. iki dabar) teikia didelį kiekį kreipimusi, kurių spektras labai įvairus (pastaruoju metu teikiami kreipimaisi daugeliu atvejų nėra susiję su jo disertacijos klausimais), įvairioms valstybėms įstaigoms (tarp jų ir Kontrolieriaus tarnybai, LMT), taip pat adresatų daugumai (valstybės įstaigoms, įvairioms organizacijoms ir pan.), siunčia kreipimusis, kuriuose kelia klausimus, susijusius su Kontrolieriaus tarnybos ir LMT veikla, jos skaidrumu, netinkamu veikimu ir pan., taip nukreipdamas savo veiklą prieš konkrečias įstaigas, iš kurių viena yra priėmusi jam nepalankų sprendimą, Komisijos vertinimu, niekaip nesiderina su atsakingo, apgalvoto, pavyzdingo, nepriekaištingą prokuroro reputaciją formuojančio elgesio standartais.

Komisijos vertinimu, nurodytais veiksmais prokuroras pažeidė Kodekso:

1) 8 straipsnio 1 punkto reikalavimą, kad prokuroras privalo neleisti savo elgesiu ar veikla susiformuoti nuomonei, kad piktnaudžiauja suteiktais įgaliojimais;

2) 12 straipsnio 2 punkto reikalavimą, kad prokuroras privalo nepiktnaudžiauti ir nemanipuliuoti įstatymo suteikta veiksmų laisve;

3) 12 straipsnio 3 punkto reikalavimą, kad prokuroras privalo laikytis nuostatos, kad prokuroras turi teisę į saviraiškos ir pažiūrų laisvę, tačiau viešai reikšdamas savo nuomonę turi laikytis etikos principų, būti dalykiškas ir santūrus, dėstyti gerai apgalvotas mintis, suvokdamas, kad jos gali būti suprastos kaip visos prokuratūros nuomonė;

4) 13 straipsnio 4 punkto reikalavimą, kad prokuroras privalo nesiimti veiklos, jeigu tai gali pakenkti prokuroro reputacijai;

5) 13 straipsnio 5 punkto reikalavimą, kad prokuroras privalo savo pavyzdžiu formuoti nepriekaištingą prokuroro reputaciją;

6) 14 straipsnio 1 punkto reikalavimą, kad prokuroras privalo nepažeisti Konstitucijos, tarptautinių sutarčių, įstatymų ir kitų teisės aktų.

14. Dėl padaryto pažeidimo kilo šie neigiami padariniai: toks prokuroro elgesys leido susiformuoti pareiškėjų nuomonei, kad asmuo, einantis prokuroro pareigas, gali nesilaikyti įstatymų reikalavimų, nevykdyti įsiteisėjusių teismo sprendimų. Taip pat prokuroro susirašinėjimas, nuolatinių skundų, prašymų teikimas įvairioms institucijoms, net ir nesusijusioms su jo disertacija, LMT ir Kontrolieriaus tarnybos veiklos kvestionavimas, sukuria įspūdį, kad prokuroras ne siekia geranoriškai ištaisyti padarytas klaidas, o sąmoningai vilkina pataisytos disertacijos pateikimą ir teismo sprendimo vykdymą. Aplinkybė, kad taip elgiasi asmuo, einantis prokuroro pareigas, formuoja neigiamą nuomonę apie visą instituciją (prokuratūrą) ir joje tarnaujančius pareigūnus, menkina institucijos autoritetą, nepateisina visuomenės lūkesčių dėl prokurorų nepriekaištingo elgesio ir veiklos teisėtumo.

15. Komisijos nuomone, prokuroras nurodytus pažeidimus padarė veikdamas netiesiogine tyčia. Būdamas profesionalus teisininkas prokuroras neabejotinai suvokė, kad nepateikdamas pataisytos disertacijos ir taip daugiau nei dvejus metus nevykdydamas įsiteisėjusio teismo sprendimo, sistemingai teikdamas didelį kiekį paklausimų valstybės institucijoms ir taip apsunkindamas jų darbą, adresatų daugumai siųsdamas kreipimusis, kuriuose keliami su Kontrolieriaus tarnybos ir LMT veikla ir jos skaidrumu susiję klausimai, ir taip nukreipdamas savo veiklą prieš konkrečias įstaigas, iš kurių viena yra priėmusi jam nepalankų sprendimą, suvokė, kad toks elgesys neatitinka prokurorui keliamų aukštų elgesio standartų ir nors nenustatyta, kad šios išvados 14 punkte nurodytų padarinių jis siekė, tačiau savo elgesiu sąmoningai leido jiems atsirasti. Kilę neigiami padariniai tiesioginiu priežastiniu ryšiu susiję su prokuroro veiksmais.

16. Komisija sutinka, kad prokuroras kreipimuose nenurodė savo pareigų, juos teikė kaip fizinis asmuo, tačiau pažymi, kad prokuroras yra viešas asmuo, informacija apie tai, kad konkretus

asmuo eina prokuroro pareigas, skelbiama viešojoje erdvėje (prokuratūros interneto svetainėje). Be to, tai, kad tokia informacija kreipimuisi pateikusiems asmenims buvo žinoma, rodo ir tai, kad jie kreipėsi į Komisiją, taip pat tai patvirtino ir Komisijos posėdžio metu. Komisija atkreipia dėmesį, kad einant prokuroro pareigas nepakanka vien tinkamai atlikti savo tiesiogines funkcijas, bet privalu savo pavyzdžiu kurti teisingo, teisės aktų besilaikančio, nepriekaištingos reputacijos prokuroro, kaip valstybės pareigūno, įvaizdį. Teisės aktai nustato prokurorams aukštesnius drausmės, moralės ir garbės standartus nei kitiems piliečiams tiek tarnybos, tiek ne tarnybos metu, o jų teisiniam statusui būdinga ypatinga drausmė.

17. Komisija kritiškai vertina prokuroro paaiškinimuose nurodytas aplinkybes, kad jis ėmėsi veiksmų dėl disertacijos ištaisymo (rašė paklausimus, dalyvavo seminare). Komisijos nuomone, daugiau nei penkeri metai nuo pažeidimo konstatavimo dienos ir daugiau nei dveji metai nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo, kuriuo buvo patvirtinta, kad pažeidimas, susijęs su plagijavimu disertacijoje, padarytas, yra neproporcingai ilgas laiko tarpas, per kurį prokuroras nepateikė pataisytos disertacijos. Komisija atkreipia dėmesį, kad dėl susidariusios situacijos sprendimo į LSU prokuroras kreipėsi tik po to, kai iš Komisijos gavo raštą, kuriuo jo buvo prašoma pateikti paaiškinimą dėl 2025 m. birželio 3 d. kreipimesi nurodytų aplinkybių, t. y. 2025 m. birželio 25 d., o Komisijos nario raštas jam buvo išsiųstas 2025 m. birželio 11 d.

18. Be kita ko, Komisija ypač svarbia aplinkybe laiko tai, kad prokuroras iš esmės dėl panašaus elgesio (daugybinių skundų, pareiškimų teikimo įstaigoms) jau buvo svarstytas Komisijoje. Komisijos 2024 m. gegužės 24 d. išvadoje konstatuota, kad prokuroras nepadarė Kodekso pažeidimo, tačiau buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad prokuroras profesinėje ar kitoje viešojoje veikloje ir privačiame gyvenime privalo laikytis Kodekso reikalavimų. Tačiau, praėjus šiek tiek daugiau nei vieneriems metams nuo svarstymo, prokuroras nesivadovauja Komisijos rekomendacijomis dėl jo elgesio.

Atsižvelgdama į tai, kad prokuroras padarė tyčinius, akivaizdžius ir šiurkščius Kodekso pažeidimus, kurie sukėlė neigiamų padarinių, taip pat į tai, kad prokuroras dėl panašaus pobūdžio pažeidimų jau buvo svarstytas Komisijoje ir buvo atkreiptas jo dėmesys, kad būtina laikytis Kodekso reikalavimų, Komisija mano, kad už padarytus pažeidimus prokurorui turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda. Įvertinusi tai, kad prokuroras charakterizuojamas teigiamai, tarnybinės nuobaudos jam skirtos nebuvo, Komisija siūlo už padarytus pažeidimus skirti švelniausią Prokuratūros įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje numatytą tarnybinę nuobaudą – pastabą.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 41 straipsnio 3 dalimi, Prokurorų etikos komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2012 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. I-16 „Dėl Prokurorų etikos komisijos nuostatų patvirtinimo“, 43.2 papunkčiu, Komisija k o n s t a t u o j a, kad:

prokuroras padarė Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodekso, patvirtinto Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2023 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. I-192 „Dėl Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodekso patvirtinimo“, 8 straipsnio 1 punkto, 12 straipsnio 2 ir 3 punktų, 13 straipsnio 4 ir 5 punktų ir 14 straipsnio 1 punkto pažeidimus ir siūlo jam skirti tarnybinę nuobaudą – pastabą.

Komisijos pirmininkas

Raimondas Petrauskas